

การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ Professional Competency Development Based on Vocational Education Curriculum for Professional Qualification Standard Certifying

อลงกต ไหมน้อย¹ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ²

Alongkot Mainoy¹ and Rungchatchadaporn Vehachart²

¹ วิทยาลัยเทคนิคตรัง สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดตรัง 92000

Trang Technical College, Institute of Vocational Education Southern Region 2, Trang 92000

² มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา 90000

Thaksin University, Songkhla 90000

¹ Corresponding Author: E-mail: alongkot.my@technictrang.ac.th

Received: 30 Sep. 2023; Revised: 15 Oct. 2023; Accepted: 26 Oct. 2023

บทคัดย่อ

การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาคำนึงถึงสมรรถนะวิชาชีพเป็นหลัก เพื่อตอบสนองตลาดแรงงานและสังคมในระยะยาว มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา นำมาตรฐานนี้ไปใช้ต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานอย่างรอบคอบ การพัฒนาหลักสูตรควรรองรับความต้องการของสายอาชีพและผู้เรียน และการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อผลิตบุคคลที่มีคุณภาพสำหรับการทำงานในสายอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ การสำรวจตลาดแรงงานและการวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการนี้ การร่วมมือและความร่วมมือในกระบวนการพัฒนานี้จะช่วยให้มีการผลิตบุคคลที่มีคุณภาพและความพร้อมในการทำงานในสายอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพในสังคมและตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ: สมรรถนะวิชาชีพ หลักสูตรอาชีวศึกษา การรับรองมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

Abstract

The development of vocational education curricula should prioritize professional competency to meet long-term labor market and societal needs. Professional qualification standards serve as crucial tools for curriculum improvement and quality assurance in education. When applying these standards, it is essential to consider the demand of labor market meticulously. The curriculum development should align with the requirements of both the job market and learners. The assessment and continuous improvement of curricula are necessary to produce high-quality individuals ready for efficient professional work. Labor market research and analysis play a vital role in this process. Collaboration and cooperation

are essential in producing competent individuals who can effectively contribute to the rapidly changing society and the labor market.

Keywords: Professional Competency, Vocational Education Curricula, Professional Qualification Standard Certifying

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากรและประเทศชาติ แต่ต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ และการร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ประชาชน และภาคการศึกษาเพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับความพร้อมในการแข่งขันในสังคมและตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันและอนาคตของประเทศ นอกจากนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 และ เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2562 การจัดการอาชีวศึกษาจำเป็นต้องเน้นคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงคุณธรรมและจริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้และรับผิดชอบ การพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงกรอบการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดโดยรัฐและตลาดแรงงาน เพื่อประโยชน์ในการรับรองหลักสูตรและคุณวุฒิการศึกษา การนำหลักสูตรการอาชีวศึกษาไปปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวเป็นการสนับสนุนการพัฒนาประเทศในทุกด้าน และเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจแห่งชาติในระยะยาว [1]

ดังนั้นการศึกษาควรปรับเข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียนในสังคมไทยและเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มโอกาสให้ทุกคนเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต ควรส่งเสริมการจัดการจัดการ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ความรู้ และทักษะในชีวิตประจำวัน และสามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะในสายอาชีพของตนเองได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาหลักสูตร

อาชีวศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน และเน้นการสร้างมาตรฐานสากลเพื่อสร้างกำลังคนทางอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงานที่แข่งขันอย่างดีและเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีเพื่อให้ประเทศไทยเติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืนและยอดเยี่ยมในอนาคต [2]

ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาบทความเรื่อง "การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ" ซึ่งเป็นหัวข้อที่น่าสนใจและมีความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการศึกษาในประเทศ เพื่อช่วยให้เข้าถึงกระบวนการและวิธีการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพในหลักสูตรอาชีวศึกษา รวมถึงการวัดและประเมินความสำเร็จของการพัฒนานอกจากนี้ยังสามารถศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพและวิธีการรับรองคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมความเข้าใจและข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อไป

2. สมรรถนะวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

2.1 ความหมายสมรรถนะวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

จากการศึกษาความหมายของสมรรถนะวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายทั้งสองคำไว้ดังนี้

Boyatzis [3] ได้กล่าวว่า สมรรถนะวิชาชีพ หมายถึง คุณสมบัติและทักษะที่บุคคลแต่ละคนต้องมีในงานหรือสายงานที่ทำอยู่ เพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จและสร้างผลงานที่ดีในบทบาทหน้าที่ของตนเอง สมรรถนะวิชาชีพมักเกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะทางเทคนิคแต่ไม่จำเป็นต้องถูกจำกัดเพียงเทคนิคเท่านั้น อีกทั้งรวมถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการความรู้สึกและความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ซับซ้อน เรื่องนี้มักถูกเชื่อว่าเป็นส่วนสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) [4] ได้กล่าวว่า มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ หมายถึง การกำหนดรายละเอียดและคุณสมบัติที่ผู้ประกอบอาชีพในแต่ละสาขาควรเป็นครบถ้วนและมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถทำงานอย่างมีอาชีพและมีคุณภาพสูงสุด มาตรฐานนี้มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาระบบการศึกษาและการอบรมให้เหมาะสมและครอบคลุมสำหรับผู้ประกอบอาชีพในทุกสาขา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าสมรรถนะวิชาชีพเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา โดยมุ่งเน้นความรู้ ทักษะ และมาตรฐานสากล มาตรฐานนี้ช่วยควบคุมหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงตามความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน และสร้างบุคลากรที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและธุรกิจได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตรควรใช้มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพเป็นแนวทางเพื่อสร้างระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและเป็นไปตามเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงในสังคมในระยะยาว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้ยั่งยืนและมีคุณภาพในทุกด้านที่สำคัญ

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

สมรรถนะวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพเป็นสองปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษา เพื่อผู้เรียนมีความสามารถและคุณภาพในงานหรือวิชาชีพต่าง ๆ มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพกำหนดผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ตรงกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพที่กำหนดไว้ สมรรถนะวิชาชีพต้องสร้างความรู้และทักษะที่ตรงกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ การปรับปรุงระบบการศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการของสาขาวิชาและวิชาชีพต่าง ๆ ในสังคมและตลาดแรงงานตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพทั้ง 8 ระดับ ดังนี้ [4, 5]

ระดับที่ 1 ต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับงานหรืออาชีพระดับต้น สามารถทำงานพื้นฐานได้แต่มีการควบคุมและดูแลจากผู้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในงานพื้นฐาน

ระดับที่ 2 ต้องมีความรู้และทักษะในระดับมากกว่าระดับ 1 สามารถทำงานและแก้ไขปัญหาที่มีความ

ซับซ้อนในงานหรืออาชีพที่มีมาตรฐานเฉพาะ ๆ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่

ระดับที่ 3 ต้องมีสมรรถนะเฉพาะทางและเทคนิคสำหรับงานหรืออาชีพเฉพาะ สามารถแก้ไขปัญหาทางเทคนิคและใช้ความคิดสร้างสรรค์ในงานได้

ระดับที่ 4 ต้องมีทักษะทางเทคนิคและความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในงานสามารถดำเนินงานและจัดการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับที่ 5 ต้องมีความสามารถในการทำงานและบริหารจัดการงาน สามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายขององค์กร และสามารถพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่

ระดับที่ 6 ต้องมีความเชี่ยวชาญในงานหรืออาชีพที่มีความซับซ้อน สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างเป็นระบบ

ระดับที่ 7 ต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรและแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและไม่สามารถคาดการณ์ได้ สามารถสร้างคุณค่าและผลงานที่ยอมรับในกลุ่มอาชีพ

ระดับที่ 8 ต้องมีความสามารถในการสร้างสรรค์องค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ มีผลงานที่โดดเด่นและเป็นแบบอย่างในอาชีพ สามารถทำงานเป็นทีมและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

จึงสรุปได้ว่าสมรรถนะวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพมีความสัมพันธ์กันและสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและการทำงานในหลายสาขา ช่วยสร้างความสำเร็จและคุณภาพในการทำงานและส่งเสริมการพัฒน่องค์ความรู้และนวัตกรรมในสาขาวิชาต่าง ๆ ในอนาคตของประเทศได้อย่างดี

2.3 ประเภทของมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพของ ISCO-08 แบ่งอาชีพเป็น 10 ประเภทหลัก โดยรวมถึงผู้จัดการ มีอาชีพช่างเทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่สนับสนุนเสถียร พนักงานบริการและพนักงานขาย เกษตรกรรม ป่าไม้ และประมง คนงานด้านงานฝีมือและการค้าที่เกี่ยวข้อง พนักงานควบคุมเครื่องจักรและประกอบโรงงานและเครื่องจักร อาชีพเบื้องต้น และอาชีพ

กองทัพ แต่ละประเภทมีหลายอาชีพย่อยที่เกี่ยวข้องและมีความเชี่ยวชาญต่างกัน ทำให้สามารถจัดระบบและจัดการข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานและงานได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ การแบ่งประเภทดังกล่าวมีความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานในประเทศไทย โดยช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาทักษะและความรู้ในอาชีพของตนเองให้เหมาะสมและมีคุณวุฒิ เป็นไปตามทักษะและความเชี่ยวชาญที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบในอาชีพของตนเอง โดยมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพนี้ช่วยให้นายจ้างและองค์กรสามารถเลือกและจัดทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถและคุณสมบัติของพนักงานได้อย่างแม่นยำ และการพัฒนาอาชีพให้แรงงานทุกคนมีโอกาสดำเนินชีวิตและร่วมสร้างสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างยั่งยืนในอนาคต [6]

2.4 การนำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ในระบบอาชีวศึกษา

จากการศึกษาความหมาย ความสัมพันธ์ และประเภทของมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ การนำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ในระบบอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากช่วยให้ระบบอาชีวศึกษามีความเป็นไปตามมาตรฐานที่ยอมรับระหว่างประเทศและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้นการนำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ในระบบอาชีวศึกษา ผู้เขียนสรุปได้ว่า สามารถช่วยในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในระยะยาว มาตรฐานเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในสาขางานต่าง ๆ และเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพในการทำงานของบุคคลในสถานประกอบการและองค์กรต่าง ๆ ในประเทศ อีกทั้งยังเสริมสร้างความมั่นใจในการศึกษาและการออกจากสถาบันการศึกษาด้วยคุณภาพและความพร้อมสำหรับการทำงานในชีวิตจริง การนำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ในระบบอาชีวศึกษาเป็นวิธีที่สร้างระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงในสังคมและตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย

ให้มีความเข้มแข็งในระดับสากลและสร้างสังคมที่มีคุณภาพและยั่งยืนในทุกด้านที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไทย ดังนั้นการนำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ในระบบอาชีวศึกษาจึงช่วยในการเตรียมความพร้อมและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและอุตสาหกรรมในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพในการพัฒนาแรงงานยุคปัจจุบันและอนาคต

3. การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ

3.1 แนวคิดและหลักการในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ

การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องเตรียมความพร้อมและสร้างคุณภาพในการทำงาน โดยใช้แนวคิดและหลักการต่าง ๆ ดังนี้

แนวคิดของ Taba [7] เน้นการวางแผนและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะโดยใช้หลักการวินิจฉัยความต้องการและการคัดเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งให้ความสำคัญกับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

แนวคิดของ McClelland [8] เน้นการพัฒนาความสามารถและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของบุคคล โดยใช้ความรู้และทักษะในการทำงานจริงเป็นหลัก และให้ความสำคัญกับการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ในสถานการณ์จริง

สรุปแนวคิดและหลักการในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างคุณภาพในการทำงานของบุคคล และช่วยสร้างความเข้าใจกันได้ในกลุ่มงานและสังคมที่กำลังพัฒนาอยู่ นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มโอกาสในการทำงานและเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยการเตรียมความพร้อมในการทำงานและประสานงานกับสถานประกอบการและงานอาชีพที่ต้องการในปัจจุบันและอนาคต

3.2 องค์ประกอบของหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ

องค์ประกอบของหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเป็นกรอบหรือโครงสร้างที่มีความสำคัญในการ

พัฒนาหลักสูตรให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ [9]

1) หลักการของหลักสูตร จะต้องมียุทธศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหรือสาขาวิชาที่นำเสนอหลักสูตร จะอธิบายถึงความสำคัญของสาขาวิชาและวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษารวมถึงหลักการที่จะใช้ในการสร้างสมรรถนะวิชาชีพสำหรับผู้เรียน

2) จุดหมายของหลักสูตร จะต้องระบุจุดหมายหรือเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุในระดับสิ้นสุดของหลักสูตร อาจเป็นการสอบความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ การพัฒนาทักษะสำหรับการทำงาน หรือการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน

3) จุดประสงค์สาขาวิชา หากมีหลายสาขาวิชาในหลักสูตร จุดประสงค์ของแต่ละสาขาวิชาจะต้องระบุเพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในสาขาวิชาแต่ละอย่าง

4) มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ จะต้องระบุมาตรฐานหรือคุณลักษณะของความรู้ ทักษะ และความสามารถที่ผู้เรียนควรมีหลังจากสำเร็จหลักสูตร มักเป็นคู่มือที่ใช้ในการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้และในการประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนในการบรรลุมาตรฐานดังกล่าว

3.3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม เพื่อนำมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะตามระดับคุณวุฒิวิชาชีพไปพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ แล้วจัดทำเป็นหลักสูตรตามระดับคุณวุฒิต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ [9]

ขั้นตอนที่ 1: กำหนดชื่อหลักสูตร ระดับของหลักสูตร และวุฒิการศึกษาของหลักสูตร เริ่มต้นโดยกำหนดชื่อของหลักสูตรอาชีวศึกษาที่สื่อความเป้าหมายและเนื้อหาของหลักสูตร รวมถึงระดับของหลักสูตร (เช่น ประกาศนียบัตร, ปริญญาตรี) และวุฒิการศึกษาที่ผู้เรียนจะได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษาในหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2: กำหนดมาตรฐานของหลักสูตร รวมถึงวัตถุประสงค์หลัก หลักการ จุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพในการกำหนดแนวทางและเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 3: กำหนดข้อปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรที่เป็นไปตามข้อกำหนดและหลักปฏิบัติในการดำเนินการหลักสูตรอาชีวศึกษา ประกอบด้วยหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรและการกำหนดรหัสวิชาเพื่อการสอนและการประเมินผล

ขั้นตอนที่ 4: กำหนดเนื้อหาของสาระของหลักสูตร เป็นการกำหนดเนื้อหาสาระที่จะสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษา ประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตร และรายวิชาและรายละเอียดของรายวิชา ในขั้นตอนนี้จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับมาตรฐาน

3.4 การนำหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้

การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาควรมีขั้นตอนชัดเจนเพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม ผู้เขียนจึงสรุปได้ว่าการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้ต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศ และต้องตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และชุมชน ควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่พัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์ตลาดแรงงานเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตร เน้นทักษะและความรู้ที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน การเรียนรู้ควรเน้นการปฏิบัติและการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง การติดตามและประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ

4.1 แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ

แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับหลักการและข้อบังคับของหลักสูตรอาชีวศึกษา

โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานมีความพร้อมในอาชีพ และสามารถประกอบอาชีพอย่างมีมาตรฐานและคุณภาพสูง ดังนี้ [10]

แนวทางที่ 1 การเสริมสมรรถนะผ่านการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ แนวทางนี้เน้นการใช้แผนการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วและเพิ่มสมรรถนะเป็นส่วนเสริมผู้สอนจะพิจารณาสมรรถนะที่เหมาะสมสำหรับบทเรียนและนำมาบรรจุในแผนการจัดการเรียนรู้การเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะพิเศษในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง

แนวทางที่ 2: การต่อเติมสมรรถนะผ่านการจัดการเรียนรู้ต่อยอด แนวทางนี้เน้นการใช้งานการเรียนรู้เดิมและเพิ่มสมรรถนะผ่านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้สอนจะสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนฝึกใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ในสถานการณ์จริง

แนวทางที่ 3: การใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ แนวทางนี้เน้นการวิเคราะห์และเชื่อมโยงรูปแบบการเรียนรู้กับสมรรถนะผู้สอนจะเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ 4: การสร้างสมรรถนะผ่านตัวชี้วัด แนวทางนี้เน้นการนำสมรรถนะและตัวชี้วัดมาออกแบบการสอนร่วมกับการเรียนรู้จะเน้นทั้งเนื้อหาสาระและทักษะพร้อมกัน

แนวทางที่ 5: การบูรณาการผสานหลายสมรรถนะ แนวทางนี้เน้นการนำหลายสมรรถนะมาวิเคราะห์และเชื่อมโยงกันการเรียนรู้จะเน้นการเชื่อมโยงระหว่างวิชาและสถานการณ์ต่าง ๆ

แนวทางที่ 6: สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน แนวทางนี้เน้นการเสริมสมรรถนะผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวันการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

4.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ใช้

เวลาและบุคลากรร่วมทำงานจำนวนมาก การดำเนินงานจึงมีการจัดแบ่งเป็นช่วง ๆ ซึ่งจัดได้เป็น 4 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การจัดทำกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ช่วงที่ 2 การจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน ช่วงที่ 3 การใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะ และช่วงที่ 4 การนำผลการใช้หลักสูตรสู่การปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้สมบูรณ์ ทั้งนี้ในแต่ละช่วงจะประกอบไปด้วยขั้นตอนหลักที่เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันเพื่อให้หลักสูตรการศึกษาสามารถเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานศึกษาฐานสมรรถนะในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา [11]

4.3 การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ

การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเป็นกระบวนการสำคัญในการวัดและประเมินความสำเร็จของผู้เรียนในการพัฒนาทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอาชีวศึกษา กระบวนการนี้ช่วยให้สถาบันการอาชีวศึกษาวัดผลความคืบหน้าของผู้เรียนในแต่ละระดับของหลักสูตร รวมถึงปรับปรุงและประสานหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นผู้เขียนจึงสรุปว่าการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเป็นกระบวนการสำคัญที่ให้ข้อมูลคุณภาพเกี่ยวกับความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาทักษะและความรู้ ช่วยปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

5. การวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพ

5.1 ความหมายของการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพ

จากการศึกษาความหมายของการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [9] ได้ให้ความหมายทั้งสองคำไว้ดังนี้

“การวัดผล” หมายถึงกระบวนการที่นำตัวเลขมาใช้แทนปริมาณความสามารถของคุณลักษณะของผู้เรียนจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

ในการวัดความสามารถของผู้เรียนและเทียบความแตกต่างระหว่างผู้เรียนแต่ละคนได้ โดยการวัดผลการศึกษาจะประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจิตพิสัย

“การประเมินผล” หมายถึง กระบวนการที่นำค่าที่ได้จากการวัดมาวินิจฉัยเพื่อตัดสินหรือสรุปผลจากตัวเลขที่ได้จากการวัดว่าอยู่ในระดับใดของเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานกำหนด ใช้ในการตัดสินผู้เรียนว่าผ่านหรือไม่ผ่าน ถ้าผ่านจะอยู่ในระดับใดของเกณฑ์ที่กำหนด เช่น การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุปการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพเป็นกระบวนการที่ใช้ข้อมูลตัวเลขเพื่อวัดและประเมินความสามารถและคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงานหรือวิชาชีพของบุคคล และใช้ข้อมูลนี้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความพร้อมของผู้เรียนตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในงานหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับตนเองในอนาคตของผู้เรียน

5.2 ประเภทของการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพ

ประเภทของการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพ มี 2 ประเภท ได้แก่ [9]

1) การประเมินด้านความรู้ (ภาคทฤษฎี) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจและความรู้ทางทฤษฎีของผู้เรียนในเนื้อหาที่เรียน โดยใช้เครื่องมือการประเมิน เช่น แบบทดสอบ แบบเลือกตอบหรือโจทย์ปัญหาที่ต้องตอบเพื่อแสดงความรู้ของผู้เรียนในหัวข้อที่เรียน

2) การประเมินด้านทักษะ (ภาคปฏิบัติ) เป็นการตรวจสอบความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติหรือการทำงานจริงที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาหรือวิชาชีพที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ โดยใช้งานจริงและทักษะทางปฏิบัติในสถานการณ์จริง

สรุปการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ดีควรมีการประเมินทั้งด้านความรู้และทักษะทางปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและมีคุณภาพในการทำงานในสาขาวิชาหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง การประเมินนี้ควรเน้นการปฏิบัติจริงและการสำเร็จงานในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความ

สามารถและความชำนาญในงานของสาขาหรือวิชาชีพนั้น ๆ

5.3 เครื่องมือการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพควรสามารถวัดความสามารถของผู้เข้ารับการประเมินได้ครบทุกพฤติกรรม ทั้งด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรมลักษณะนิสัย จึงต้องมีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายตามลักษณะของวิชาชีพแต่ละประเภท สาขาวิชา และสาขางาน โดยจะเป็นการประเมินในลักษณะการประมวลความรู้ที่เรียนรู้อย่างมาทั้งหมดในภาพรวมตามระดับคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพดังนี้ [9]

1) การทดสอบภาคทฤษฎี เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรเป็นเครื่องมือที่วัดความสามารถในแต่ละระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการประเมินได้อย่างชัดเจน

2) การทดสอบภาคปฏิบัติ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรเป็นเครื่องมือที่วัดความสามารถหรือทักษะในการทำงานของผู้เข้ารับการประเมิน ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นแบบประเมินการปฏิบัติงานโดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเกณฑ์ผ่านการประเมินไว้ชัดเจนเช่นกัน

5.4 แนวทางการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพ

แนวทางการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องมีขั้นตอนที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถทราบถึงความพร้อมและความสามารถของผู้เรียนในสาขาวิชาหรือวิชาชีพที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพมีดังนี้ [9]

1) กำหนดเป้าหมาย: กำหนดเป้าหมายสมรรถนะวิชาชีพที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุได้ โดยคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

2) เลือกเครื่องมือการวัด: เลือกหรือออกแบบเครื่องมือการวัดที่เหมาะสม เช่น แบบทดสอบทางทฤษฎีหรือการปฏิบัติ โดยใช้คำถามหรือภารกิจที่เน้นทักษะและความรู้ที่ผู้เรียนต้องพัฒนา

3) การประเมินทางทฤษฎีและปฏิบัติ: รวมขั้นตอน

การสอบทางทฤษฎีและการประเมินทางปฏิบัติเพื่อวัดความรู้และความสามารถทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ

4) การสังเกตและการประเมินพฤติกรรม: สังเกตและประเมินพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนในสถานการณ์จริง เพื่อวัดการปฏิบัติงานและทักษะทางปฏิบัติ

5) การวิเคราะห์ผลและให้ข้อเสนอแนะ: ทำการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนา ช่วยในการปรับปรุงการสอนหรือหลักสูตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

แนวทางการวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพนี้ช่วยให้สถาบันการศึกษาและผู้เรียนมีความเข้าใจถึงความพร้อมและการพัฒนาทางทักษะและความรู้ในสาขาวิชาหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจนและระบุแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป

6. ผลลัพธ์จากการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษา

6.1 ผลลัพธ์จากการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษา ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การวัดและประเมินผลลัพธ์ของการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษาสามารถทำได้ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

ในเชิงปริมาณ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ อัตราการสำเร็จของหลักสูตรโดยการนับจำนวนผู้เรียนหรือผู้เรียนที่เสร็จสิ้นหลักสูตรอาชีวศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อัตราการสำเร็จของการฝึกงานโดยการประเมินว่าผู้เรียนมีความสำเร็จในการฝึกงานหรือการปฏิบัติงานจริงตามความต้องการของหลักสูตร และอัตราการได้รับใบประกาศนียบัตรหรือการรับรองความรู้และทักษะจากหลักสูตร

ในเชิงคุณภาพ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ การประเมินความถูกต้องของสารสนเทศ เป็นการตรวจสอบว่าสารสนเทศในหลักสูตรมีความถูกต้องและอัปเดตตามแนวคิดและเทคโนโลยีล่าสุด การประเมินวิธีการสอนใหม่ ๆ เป็นการสำรวจว่าวิธีการสอนที่ใช้ในหลักสูตรเป็นเชิงปฏิบัติและเข้าช่วยตามหลักการการเรียนรู้ การประเมินการพัฒนาทักษะและความสามารถ เป็นการสังเกตการพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียนตลอดระยะเวลาที่เรียน และการ

เก็บข้อมูล เป็นการใช้การสำรวจความคิดเห็นจากผู้เรียนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

6.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษา

การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพในหลักสูตรอาชีวศึกษา จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตและการพัฒนาของผู้เรียนในสาขาวิชาหรืออาชีพที่ผู้เรียนกำลังศึกษา หากต้องการสร้างหลักสูตรที่มีคุณค่าและเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมและสังคมในยุคปัจจุบัน ต้องพิจารณาปัจจัยต่อไปนี้อย่างละเอียด

1) ความต้องการของสายอาชีพ การที่หลักสูตรมีการรับฟังความต้องการของสายอาชีพที่เป้าหมายจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสดีในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต การสำรวจและเข้าใจความต้องการของสายอาชีพเป้าหมายเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร

2) การสอบถามและพิจารณาความต้องการของผู้เรียน เป็นการสำรวจความสนใจ ความแข็งแกร่ง และความต้องการของผู้เรียนเป็นขั้นตอนสำคัญในการกำหนดเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในหลักสูตร

3) การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสายอาชีพ หลักสูตรควรสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง โดยการให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินงานหรือฝึกงานในสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับสายอาชีพเป้าหมาย เพื่อให้พวกเขามีความคิดรอบคอบและพร้อมตัวในการเข้าสู่สายอาชีพ

4) การประเมินและปรับปรุง หลักสูตรควรมีการประเมินผลเพื่อวัดความสำเร็จและข้อบกพร่อง และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินสมรรถนะในสายอาชีพของตนได้อย่างเหมาะสมและทันสมัย

6.3 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

แนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ และ

เพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา โดยได้กำหนดคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ โดยเทียบเคียงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของระบบคุณวุฒิแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ ปวช.

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์: ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ และรักษาเอกลักษณ์ชาติไทย โดยเรียนรู้เรื่องกฎหมายและเคารพสิทธิของผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่

ด้านความรู้: ผู้เรียนควรมีความรู้ในหลักการทั่วไปของงานอาชีพเฉพาะและสามารถใช้ความรู้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารเบื้องต้น

ด้านทักษะ: ผู้เรียนควรพัฒนาทักษะในการเลือกใช้เครื่องมือและวัสดุพื้นฐานในการปฏิบัติงาน สามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา รวมถึงการรักษาสุขภาพและความปลอดภัย

ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ: ผู้เรียนควรสามารถปฏิบัติงานตามแบบแผน ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง และให้คำแนะนำพื้นฐานในการตัดสินใจ วางแผน และแก้ไขปัญหา

ระดับ ปวส.

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์: ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และกิจนิสัยที่ดีที่สำคัญ โดยรักษาเอกลักษณ์ชาติไทยและเคารพสิทธิของผู้อื่น

ด้านความรู้: ผู้เรียนควรมีความรู้ทางทฤษฎีและเทคนิคเชิงลึกในงานอาชีพ รวมถึงความรู้ในภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เชื่อมโยงกับการทำงาน

ด้านทักษะ: ผู้เรียนควรพัฒนาทักษะในการปรับใช้กระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสม ทักษะการ

ประสานงาน การวางแผน การบริหารจัดการ การประเมินผล และการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ: ผู้เรียนควรสามารถปฏิบัติงานตามแบบแผน ปรับตัวภายใต้ความเปลี่ยนแปลง สามารถแก้ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยหรือซับซ้อนได้ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นในการปฏิบัติงาน และสามารถใช้ความรู้ทางวิชาชีพและเทคโนโลยีสารสนเทศในการแก้ปัญหาและปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่หลากหลาย

7. บทสรุป

การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาต้องเน้นสมรรถนะวิชาชีพเป็นหลักฐานหลัก เพื่อให้เข้าข่ายกับความต้องการของตลาดแรงงานและการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว ดังนั้น มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพควรเป็นเครื่องมือหลักที่ช่วยในกระบวนการนี้ โดยก่อนการนำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ต้องพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงานโดยละเอียดและการปรับปรุงหลักสูตรและการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ จึงจะได้ผลลัพธ์จากการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพควรตรงกับความต้องการของสาขา งานและวิชาชีพในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- [1] ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (2562, 6 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 56 ง. 9-11.
- [2] อินดา แต่งอ่อน. (2565). กระบวนทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษามาตรฐานสากล. วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง, 1(1), 1-13.
- [3] Boyatzis, R. E. (2009). Competencies as a Behavioral Approach to Emotional Intelligence. Journal of Management Development, 28(9), 749-770.
- [4] สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). (2566). [ออนไลน์]. มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ. [สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2566]. จาก <https://www.tpqi.go.th/th/qualification>.

- [5] จรรจิรา ดาราชาติ. (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสาขาวิชาการโรงแรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาภูเก็ต ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อตอบสนองความคาดหวังของสถานประกอบการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [6] Hoffmann, E. (2003). International Statistical Comparisons of Occupational and Social Structures: Problems, Possibilities and the Role of ISCO-88. Boston: Springer US.
- [7] Taba, H. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcourt Brace & World.
- [8] McClelland, D. C. (1985). How Motives, Skills, and Values Determine What People Do. American Psychologist, 40(7), 812.
- [9] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [10] พระมหาอุดร อุตโตโร (มากดี). (2565). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะกับการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียน. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 9(1), 438-451.
- [11] กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.